

STATSVETENSKAPLIGA
INSTITUTIONEN

ETT MEDBORGARNAS EUROPA?

En kvantitativ studie av euroskepticism bland
danska och svenska medborgare

Ellinor Thor

Uppsats/Examensarbete:	Kandidatuppsats Europakunskap 15 hp
Program och/eller kurs:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT 2017
Handledare:	Maria Oskarson
Examinator:	Linda Berg
Rapport nr:	

Abstract

The purpose of this study is to analyse how Euroscepticism among Danish and Swedish citizens can be explained. Previous research has mainly focused on different theories that explain Euroscepticism among citizens. Researchers argue that Euroscepticism either interrelate with anti-immigration opinions or interrelate with globalization and individual factors such as education-level and income-level, for example. My purpose is to broaden our understanding for Danish and Swedish eurosceptical attitudes. By using a linear regression analysis, I am able to analyse whether anti-immigration opinions and individual factors relate to Euroscepticism. By doing so, I can compare attitudes between Danish and Swedish citizens and conclude if they differ. The conducted linear regression analysis indicates a connection between anti-immigration opinions and Euroscepticism among Danish and Swedish citizens, however, this connection is strongest in Denmark. In addition to this, the results indicate a relation between individual factors and Euroscepticism as well. Therefore, anti-immigration and Euroscepticism cannot be explained as the sole interrelation, as there are other (individual) factors that also can be seen in relation to Euroscepticism.

Keywords: Euroscepticism; anti-immigration, Denmark, Sweden, globalization, EU-attitudes
Nyckelord: Euroskepticism, invandringskritik, Danmark, Sverige, globalisering, EU-attityder

Uppsatsen titel: Ett medborgarnas Europa? En kvantitativ studie av euroskepticism bland danska och svenska medborgare.

Författare: Ellinor Thor

Antal ord: 12974

Program och/eller kurs: Europaprogrammet/kandidatuppsats i Europakunskap EU1540

Institution: Statsvetenskapliga institutionen

Nivå: Grundnivå

Termin/år: HT 2017

Handledare: Maria Oskarson

Innehållsförteckning

1. Introduktion och bakgrund	1
1.1 Euroskepticism- ett ständigt fenomen bland danska och svenska medborgare.....	1
1.2 Syfte.....	3
1.3 Disposition.....	3
2. Teori och tidigare forskning	3
2.1 EU-attityder	4
2.2 Individrelaterade faktorer	4
2.3 Positioner i ett globaliserat samhälle och den sociokulturella dimensionen	5
2.4 Danmark och Sverige som fall	7
2.4.1 Den nordiska regimen.....	8
2.5 Euroskepticism i Danmark	9
2.6 Euroskepticism i Sverige.....	9
3. Forskningsfrågor och förväntat resultat	10
4. Metod och material	11
4.1 Förtydligande modell.....	11
.....	12
.....	12
4.2 Val av metod.....	12
4.3 Val av material och kritisk granskning.....	13
4.4 Urval	14
4.5 Tillvägagångssätt.....	14
4.6 Beroende och oberoende variabler	15
4.7 Kontrollvariabler	17
5. Resultat	20
5.1 Tabell om svarsfördelning för variabeln ”European Union: European unification go further or gone too far” i Danmark. (procent)	22
5.2 Tabell om svarsfördelning för variabeln “Allow many/few immigrants from poorer countries outside Europe” i Danmark. (procent).....	23
5.3 Tabell om svarsfördelning för variabeln “European Union: European unification go further or gone too far” i Sverige. (procent).....	24
5.4 Tabell om svarsfördelning för variabeln “Allow many/few immigrants from poorer countries outside Europe” i Sverige. (procent).....	25
5.5 Modell 1a-1b	26
5.6 Modell 2a-2b	28
6. Analys	32
6.1 Analys utifrån teoretiskt ramverk.....	32
6.2 Individfaktoreernas faktiska påverkan	33
7. Slutsatser och slutdiskussion	34
7.1 Slutsatser.....	34
7.2 Slutdiskussion.....	37
Referenslista	39

Modell och figurförteckning

Modell 4.1-modell som tydliggör hur jag kommer undersöka euroskepticism bland danska och svenska medborgare	12
Tabell 5.1-tabell som visar svarsfördelningen för variabeln " <i>European Union: European unification go further or gone too far</i> " i Danmark.	23
Tabell 5.2-tabell som visar svarsfördelningen för variabeln " <i>Allow many/few immigrants from poorer countries outside Europe</i> " i Danmark.	24
Tabell 5.3-tabell som visar svarsfördelningen för variabeln " <i>European Union: European unification go further or gone too far</i> " i Sverige.	25
Tabell 5.4-tabell som visar svarsfördelningen för variabeln " <i>Allow many/few immigrants from poorer countries outside Europe</i> " i Sverige.	26
Modell 5.5-modell som redogör för ett samband mellan invandringskritik och euroskepticism under kontroll för kontrollvariablerna i Danmark.	27
Modell 5.6-modell som redogör för ett samband mellan invandringskritik och euroskepticism under kontroll för kontrollvariablerna i Sverige	29

1. Introduktion och bakgrund

1.1 Euroskepticism- ett ständigt fenomen bland danska och svenska medborgare

Visioner och åsikter om den Europeiska Unionen (EU) varierar mellan och inom medlemsländerna. En motsättning mot EU och EU:s politiska arbete för att främja nationernas intressen kallas för *euroskepticism*, vilket är det den här studien ämnar analysera (Hooghe & Marks, 2007: 119).

EU har de senaste åren gått en rad utmaningar till mötes. Däribland flyktingkrisen och det ökade migrationsflödet för att endast nämna några. På grund av den brutala konflikten i Syrien 2014/2015 tar EU emot fler flyktingar än någonsin. En hög prioritet för EU:s politik är därför frågor som rör den ökade utomeuropeiska invandringen och vad EU, tillsammans med medlemsländerna, kan göra för att förbättra situationen. Hur migrationspolitiken fungerar i medlemsländerna är även det en hög prioritet eftersom det är avgörande för hur flyktingströmmarna hanteras (Carrera, Blockmans, Gros & Guild, 2015: 1, 6). Ett viktigt startskott i och med EU:s förändrings- och förbättringsfas är således att lokalisera vad som driver en specifik EU-attityd. På så sätt kan det vara möjligt att utläsa om det finns ett samband mellan en negativ attityd till EU och till den senaste tidens ökade utomeuropeiska invandring (Carrera et al., 2015: 11–13).

Danmark och Sverige är två länder som har en likartad inriktning i sin välfärdspolitik i den mening att länderna exempelvis har haft likartade jämlikhetsambitioner. Centralt för ländernas välfärdsstater är idén om ett socialt medborgarskap, där en tillhörighet till den politiska och nationella gemenskapen betonas. Medborgarna i respektive land känner en stark tillhörighet till den nationella välfärdsstaten, vilket kan antas påverka tillhörigheten och attityden till EU. Det finns alltså många likheter mellan länderna men det finns även skiljelinjer som är värda att ta fasta på (Borevi & Myrberg, 2010:23).

Följande studie kommer att utgå från det som kallas för "*most similar case*", vilket i min studie kan förklaras genom att Danmark och Sverige är lika i princip alla avseenden förutom migrationspolitiken, där tydliga skiljelinjer finns, vilket även motiverar valet av länder. Det

som skiljer länderna åt är frågor som handlar om migrationspolitik, invandring samt invandrades rättigheter (Borevi & Myrberg, 2010: 23–24). Det som eftersträvas är således att *jämföra* medborgarnas åsikter eftersom det kan finnas skäl att tro att den skilda migrationspolitiken i länderna även leder till skilda attityder (Borevi & Myrberg, 2010: 24–25).

Vad gäller danska och svenska medborgares euroskepticism så menar Tapio Raunio (2007) att euroskepticism korrelerar med upplevda hot mot nationalstaten och mot välfärden.

Framförallt danska medborgare hävdar att EU:s arbete gällande den utomeuropeiska invandringen behöver stärkas och prioriteras eftersom den typen av invandring skadar deras nationella suveränitet (Raunio, 2007: 198). Medborgarna i båda länderna anser att den typen av invandring även driver fram en ökad konkurrens på arbetsmarknaden (Raunio, 2007: 199).

Samtidigt menar Hanspeter Kriesi, tillsammans med andra forskare, att euroskepticism korrelerar med globaliseringsprocesser och dess efterföljande effekter. Den forskning som Kriesi et al. (2006) gör handlar om hur globaliseringsprocesser har kommit att skapa politiska klyftor mellan å ena sidan en socioekonomisk dimension och å andra sidan en mer uppmärksammas sociokulturell dimension (Kriesi, Grande, Lachat, Dolezal, Bornschie, & Frey, 2006: 921). Forskarna beskriver även hur ”vinnare” och ”förlorare” har uppkommit från globaliseringen. Dessa positioner lokaliseras genom att se till individfaktorer för att kunna utläsa vilka individer som gynnas och missgynnas från globaliseringen (Kriesi et al., 2006: 922–923).

Studien ämnar således ta fasta på spänningen mellan två potentiella samband; invandringskritik och euroskepticism å ena sidan och individuella faktorer och euroskepticism å andra sidan. En vetenskaplig problemställning kan formuleras i den mening att det finns olika förklaringar och bakomliggande orsaker till vad som korrelerar med euroskepticism. Invandringskritik och euroskepticism belyses ofta gå hand i hand och därför skall det sambandet kontrolleras i studien. Det är således av stor relevans att undersöka olika potentiella samband för att ta reda på om invandringskritiska attityder *de facto* korrelerar med euroskeptiska attityder bland danska och svenska medborgare eller om det beror på andra faktorer.

1.2 Syfte

Syftet med min studie är, med avstamp i tidigare forskning och teorier, att göra en teoriprövande analys för att undersöka om det finns ett direkt samband mellan en invandringskritisk attityd och en euroskeptisk attityd bland danska och svenska medborgare. Centralt för studien är att kontrollera om sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism kvarstår efter kontroll för andra faktorer (utbildning, inkomst, ålder och kön). Med avstamp i tidigare teorier är studiens ambition även att undersöka om det finns skiljelinjer mellan medborgarna i respektive land.

Jag kommer göra en kvantitativ studie som *jämför* medborgarnas attityder till EU och till utomeuropeisk invandring i Danmark och Sverige. Mitt bidrag till forskning blir således hur vi, i en ny utformning, kan förstå euroskepticism bland medborgarna. När jag förankrar Kriesi et al. (2006) teori om globaliseringens och individfaktorernas effekter till min studie, är min förhoppning att kunna förklara om individfaktorer *har* en påverkan på euroskepticism och om det i sådana fall påverkar ett eventuellt samband mellan euroskepticism och invandringskritiska åsikter.

1.3 Disposition

Uppsatsens andra del belyser teorier, tidigare forskning, drivkrafter och förklaringar avseende euroskepticism. Jag kommer även gå in på globaliseringens och den sociokulturella dimensionens inflytande på individers attityder mot EU. Även forskning och teorier om den nordiska välfärdsregimen belyses. Därefter följer en genomgång av mina forskningsfrågor, vilket mynnar ut i kapitlet som handlar om min valda metod och mitt valda material. I metodkapitlet kommer jag att redogöra för mina variabler. Resultat och tolkning av min analys presenteras i det femte kapitlet i uppsatsen och avslutningsvis öppnar jag upp för diskussion och ger förslag på framtida forskning inom forskningsfältet.

2. Teori och tidigare forskning

Tidigare forskning har visat att det finns ett samband mellan en invandringskritisk attityd och en euroskeptisk attityd. Samtidigt belyses det att andra faktorer såsom graden av utbildning, inkomst, ålder och kön korrelerar med euroskepticism. Min studie ämnar redogöra för bådadera bland danska och svenska medborgare. I nedanstående kontext belyses det breda

perspektivet om euroskepticism och attityder till EU och därefter smalnas diskursen av med ett riktat fokus på Danmark och Sverige och medborgarnas euroskepticism.

Jag kommer även undersöka om det kan vara så att Danmarks och Sveriges olika migrationspolitik har en påverkan på medborgarnas attityder avseende utomeuropeisk invandring och gentemot EU. Nedanstående kapitel specificerar det vetenskapliga problemet i den mening att de omnämnda förklaringsfaktorerna och sambanden belyses utifrån konkreta teorier, vilket i senare kapitel kommer att analyseras.

2.1 EU-attityder

Bakker & De Vreese (2015) skriver att EU-attityder bland medborgare inom unionen varierar, vilket problematiserar många av de drivkrafterna som är omnämnda i forskningen. Forskarna hävdar emellertid att specifika (positiva och negativa) EU-attityder grundas på attityden till den nationella men också den överstatliga politiken. EU-attityder utläses således främst utifrån nationella val där medborgare uttrycker sina åsikter (Bakker & De Vreese, 2015: 26). Utifrån Bakker och De Vreese (2015) forskning är det rimligt att tolka begreppet EU-attityd som relativt neutralt. Forskarna skriver om både positiva och negativa attityder som drivs av olika individuella faktorer men de skriver mindre om vad som korrelerar med euroskeptiska åsikter (Bakker & De Vreese, 2015: 25–26). Euroskepticism förklarar enbart motstånd och negativa attityder till EU och där är forskningsfältet sparsamt, framförallt bland danska och svenska medborgare och därför är det de negativa EU-åsikterna som är av intresse i min studie.

Euroskepticism beskrivs som ett svårdefinierat uttryck och termen som sådan har beskrivits som en ”paraply-term” som innehar ett brett spektrum av negativa känslor gentemot EU som politisk union men också känslor om politiska strategier och individuellt röstbeteende (Ilieva & Wilson, 2011: 90). Utifrån det breda perspektivet anser jag det därför relevant att gräva djupare bland eventuella förklaringsfaktorer till euroskepticism.

2.2 Individrelaterade faktorer

Delar av forskningen har inorporerat individrelaterade faktorer för att undersöka om individuella influenser har en påverkan på euroskepticism. Även den här studien kommer inorporera en del individuella faktorer såsom graden av utbildning, inkomst, ålder och kön, för att på så sätt pröva vad det är som kan korrelera med euroskepticism bland danska och

svenska medborgare (Boomgarden, R.T. Schuck, Elenbaas & H. De Vreese, 2011: 243). Negativa attityder till EU kan även finnas hos de individer som befinner sig i en miljö där exempelvis en öppenhet och en ökad integration anses negativt och hotfullt/konkurrerande, vilket även kan kopplas samman med individfaktorer (De Vreese & Boomgarden, 2005: 60, 63).

Euroskepticism drivs enligt delar av forskningen av en misstro och ett missnöje gentemot överstatliga institutioner. Euroskepticism kan även drivas framåt av att individer ser till de personliga, utilitaristiska intressena (utilitarism; nyttomaximering. Handlingar skall ge bästa möjliga konsekvens) (McLaren, 2007: 234). Den definition av euroskepticism jag i min studie kommer använda mig av belyser individens motstånd till integration och en ökad utomeuropeisk invandring. Det kan förklaras utifrån varierande aspekter men hotet mot välfärdsstaten är en sådan aspekt som anses korrelera med en euroskeptisk åsikt. Hotet som individer upplever kan förklaras av att en ökad utomeuropeisk invandring ökar belastningen på välfärdsstaten samt belastningen på arbetsmarknaden, vilket i sin tur skapar ökad konkurrens mellan medborgarna (McLaren, 2007: 234–235., Archer, 2007: 87–88).

McLaren (2007) hävdar emellertid att trots att det är möjligt att utläsa tendenser som visar en euroskeptisk åsikt så är det komplicerat att definiera *vilka individer* som är euroskeptiska. Individrelaterade faktorer kan alltså förklara varför en individ är euroskeptisk men lokaliseringen av individerna anser McLaren (2007) inte är självklar (McLaren, 2007: 249).

2.3 Positioner i ett globaliserat samhälle och den sociokulturella dimensionen

Hanspeter Kriesi är en forskare som har lagt ner mycket fokus på diskussionen om globaliseringsprocessens efterskalv. Vinnarna i globaliseringsprocesserna inkluderar ofta utbildade och yngre, kvalificerade individer med hög inkomst som arbetar i en sektor som är öppen för internationell konkurrens. Förlorarna beskrivs som mindre kvalificerade individer och de arbetar oftast i mer traditionella sektorer (Kriesi et al., 2006: 921–923). Således anses sociokulturella och socioekonomiska individfaktorer såsom graden av utbildning, inkomst, ålder och kön vara de huvudsakliga indikatorerna som förklarar vilken position individer har i en globaliserad värld, som i sin tur kan förklara euroskepticism bland individerna (Kriesi et al., 2006: 924–925).

Vinnarna och förlorarna av globaliseringen har även gett utökad fokus åt en ny politisk rörelse eftersom nya intressen har kommit att hamna i fokus. De nya intressena bäddas in i en två-dimensionell politisk struktur där politiska, kapitalistiska och ideologiska frågor inte längre har huvudfokus. Istället ökar relevansen för sakfrågor som frångår den klassiska socioekonomiska dimensionen och övergår till en *sociokulturell dimension* (Kriesi et al., 2006: 923). På grund av den sociokulturella dimensionens ökade betydelse inom politiken i EU så har det resulterat i fördelar för de populistiska partierna. De individer som har kommit att klassificeras som förlorarna i globaliseringsprocesserna tenderar att dras till de högerpopulistiska partierna, vilket gör att partiernas sakfrågor värderas högre än de klassiska ekonomiska och kapitalistiska frågorna. Även värnandet om nationalstaten och det som rör nationalismen är en central beståndsdel av den sociokulturella dimensionen. Individer som värnar om nationalstaten och sin nationella identitet är därför väl applicerbara i den sociokulturella dimensionen. Genom att fokusera på individfaktorer är det möjligt att lokalisera vilken position en individ har i samhället och om individen anses gynnas eller missgynnas av en globalisering (Kriesi et al., 2006: 925–927).

Den sociokulturella dimensionen inkluderar attityder och individuella ståndpunkter snarare än frågor om klasstillhörighet och ekonomiska faktorer. Politiska sakfrågor inom den sociokulturella dimensionen handlar om vilken attityd medborgare har gentemot en typ av invandring, integration och individuella rättigheter och friheter (Van Der Brug & Van Spanje, 2009: 327). Individfaktorer som kan förklara vilken position individer har i samhället är således av stor relevans för studien eftersom det förtydligar dimensionernas betydelse. Dimensionen är även väl applicerbar när det handlar om individers attityder gentemot en utomeuropeisk invandring men också gentemot EU som politisk union, vilket ökar relevansen för kopplingen till dimensionen i den här studien (Van Der Brug & Van Spanje, 2009: 327).

Teney et al. (2013) stöttar Kriesi et al. (2006) resonemang om globaliseringens effekter på medborgarna. En globalisering skapar klyftor och en ökad konkurrens mellan medborgare. Forskarna beskriver det som att medborgarna polariseras i grupper som konkurrerar mot varandra. Grupperna som skapas kan i sin tur kan förklaras av individuella faktorer utifrån en sociokulturell och socioekonomisk dimension. Forskarna skriver även att förlorarna tenderar att stötta en de-nationalisering (befrielse från medborgarskap) och vinnarna tenderar att stötta

integrationspositioner (Teney, De Wilde, Laceywell & Onawa-Promise, 2013: 576–577).

Teney et al. (2013) förklarar globaliseringens effekter likt detta;

- *“Losers of globalization are citizens who consider their social status and security protected by the nation state, who strongly identify with the national community, and who are attached to its exclusionary norms and political institutions. They perceive the opening of national borders as a threat to their life chances. By contrast, winners of globalization have universal norms and see opportunities in the opening of borders”.* – (jfr Teney et al., 2013, s. 577).

2.4 Danmark och Sverige som fall

Danmark och Sverige är med avstamp i tidigare forskning utmärkta fall för att studera euroskepticism. Startskottet för euroskepticism i Danmark påbörjades när medborgarna röstade mot (”no vote”) Maastrichtfördraget 1992 som resulterade i diskussioner om EU som politisk union (Hassing Nielsen, 2016: 1180). Sverige, som gick med i unionen år 1995 har sedan dess påvisat varierade attityder gentemot EU. En partipolitisk euroskepticism har dock vuxit fram under den senaste tiden, vilket även har synts i Danmark. Sverige och Danmark påvisade dessutom en ökad euroskepticism i det senaste nationella valet (2014) (Hassing Nielsen, 2016: 1181–1182).

Euroskepticism är ett ständigt fenomen i båda länderna. Konkurrenten på arbetsmarknaden ökar och den nationella identiteten och suveräniteten försvagas av en ökad utomeuropeisk invandring enligt medborgarna, där de danska medborgarna är i framkant. Den gemensamma migrationslagstiftningen och bristande gränskontroller har ökat inflödet av utomeuropeisk invandring till Europa, vilket medborgarna anser är negativt (Hassing Nielsen, 2016: 1192–1193).

Individuella faktorer och influenser studeras sällan i samband med en negativ attityd till EU. Vi vet dock att åsikter och individuella faktorer påverkar individers politiska deltagande och politiska val, vilket ger incitament till att fördjupa forskningen om EU-attityder och framförallt de negativa attityderna (Hassing Nielsen, 2016: 1175–1177).

Danmark och Sverige har som bekant gått olika vägar vad gäller frågor om migrationspolitik. Skillnaderna i antalet mottagande asylsökande (flyktingar) skiljer sig markant mellan

länderna. Statistisk från Eurostat (2016) visar att i Danmark togs det emot och registrerades 5180 asylsökande flyktingar och i Sverige togs det emot 17 185 asylsökande flyktingar år 2015. Det styrker således det faktum att Danmark är ett av de länder som driver en mer restriktiv migrationspolitik och Sverige är ett av de länder som tar emot flest antal utomeuropeiska invandrare och därav är de svenska medborgarna relativt liberala i invandringsfrågor. Mer än hälften av alla asylsökande flyktingar kommer från Syrien, Afghanistan och Irak vilket också stämmer överens med det faktum att det främst handlar om attityder gentemot en *utomeuropeisk* invandring (Eurostat, 2016).

När allt fler människor tvingas röra på sig och länder upplever stora förändringar blir också återtagandet av auktoritet och kontroll viktigt för staterna i Europa och däribland Danmark och Sverige, som belyses nedan (Glick-Schiller & Salazar, 2013: 89).

2.4.1 Den nordiska regimen

Raunio (2007) är en forskare som beskriver Danmark och Sverige och ländernas medborgare som euroskeptiska och det grundar han på att länderna har starka och självständiga välfärdsstater och intresset för att överföra politiska befogenheter till EU är lågt. Han belyser även att euroskeptiska åsikter kan se olika ut inom samma välfärdsregim, vilket kan appliceras bland danska och svenska medborgare (Raunio, 2007: 190).

Även i frågor om medborgarskap för nykomna flyktingar och asylsökande råder det variationer inom den nordiska välfärdsregimen, likt beskrivet ovan. Sverige har under stora delar av 2000-talet påvisat de mest generösa villkoren för uppehållstillstånd i Europa samtidigt som Danmark har infört mer restriktiva villkor för flyktingar och asylsökande invandrare. Således är det möjligt att konstatera att Sverige har den mest generösa migrationslagstiftningen och Danmark har den mest restriktiva, sett utifrån dessa två länder, vilket kan antas påverka medborgarnas attityder till invandring (Berg & Spehar, 2011: 223).

Nedan följer en redogörelse för de teorier och den tidigare forskning som hittills har införlivats i Danmark och Sverige och bland medborgarna avseende det sociala klimatet mot euroskepticism och attityden mot utomeuropeisk invandring.

2.5 Euroskepticism i Danmark

Vid tidpunkten för den Europeiska Unionens framväxt var Danmark ett av de nordiska länderna som var mest sympatiska och positiva gentemot EU (Archer, 2007: 89). Under den senare delen av 1950-talet gick Danmark ihop med Storbritannien där länderna kämpade för en frihandelsorganisation som skulle inkludera en ny tullunion för den europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG). I det läget ville danskarna att jordbruk skulle ingå i frihandelsorganisationen eftersom Danmark var en stor jordbruks exportör. Förslaget avvisades dock och sedan dess har danskarna agerat kritiskt gentemot EU. Därefter har fler kritiska attityder växt fram hos medborgarna, såsom invandringskritiska attityder (Archer, 2007: 89–90).

Danskarna motsätter sig dock inte EU helt men danskarnas tillhörighet till den nationella staten är stark. Därmed menar Archer (2007) att det som förklarar euroskepticism bland de danska medborgarna är det som skadar deras ”danskhet” (Archer, 2007: 92–93).

Den fria rörligheten *inom* EU anser danskarna är något som gynnar landet och medborgarna vad gäller ekonomi och arbetsmöjligheter. Rörligheten från länder *utanför* Europa (som är den typ av rörlighet som min studie fokuserar på) påvisar emellertid ett annat utfall. Här menade, år 2014, 52 procent av danskarna att invandring från länder utanför Europa är något negativt och EU har enligt danskarna här ett enormt arbete med att bekämpa den typen av invandring. Det här har genererat i ett ökat missnöje med den överstatliga politiken bland de danska medborgarna (Eurobarometer 2014).

2.6 Euroskepticism i Sverige

Sedan inträdet i EU den 1 januari år 1995 har de svenska medborgarnas attityder till EU legat på en stabil och ihållande nivå (Archer, 2007: 104). Den nordiska välfärdsregimen, och däribland Sverige belyses i stora delar av europaforskning som euroskeptisk men Archer (2007) menar att det är problematiskt att fastslå ett land men även medborgare som euroskeptiska. Det är en problematik på grund av att det sällan finns tydliga definitioner på euroskepticism och dess fundamentala förklaringsfaktorer (Archer, 2007: 105–106). Min förhoppning är att kunna tillföra en del till denna problematik genom att undersöka ett antal förklaringsfaktorer för att utläsa vad det är som korrelerar med euroskepticism bland medborgarna i Sverige, men även Danmark.

Hela 76 procent (av deltagarna i en statistisk undersökning) av de svenska medborgarna känner en stark tillhörighet till EU (Eurobarometer, 2014). Däremot är de svenska medborgarna inte tillfreds med samtliga delar av EU:s politik. Medborgarna anser att utomeuropeisk invandring är mer negativt än inomeuropeisk invandring, likt Danmark. Något som dock påvisar en skiljelinje mellan Danmarks och Sveriges inhemska medborgare är att de svenska medborgarna ändå tycks ha en mer positiv syn på den utomeuropeiska invandringen. År 2014 ansåg 25 procent av svenskarna att en utomeuropeisk invandring var något negativt för Sveriges välfärd samtidigt som hela 52 procent av de danska respondenterna ansåg att en utomeuropeisk invandring var något negativt för Danmarks välfärd, såsom beskrivet ovan (Eurobarometer 2014). Därmed verkar svenska respondenter ha en mer positiv syn på EU och den utomeuropeiska invandringen och således verkar svenska medborgare vara mindre euroskeptiska än danska respondenter.

Även Sören Holmberg och Henrik Oscarsson pratar om euroskepticism i den form som oftast dyker upp i vetenskaplig forskning, nämligen väljarbeteende. Forskarna skriver att de svenska medborgarna inte är lika aktiva i Europaparlamentsvalen som de är i de nationella riksdagsvalen, vilket enligt forskarna påvisar euroskepticism. Således anser forskarna att valens faktiska politiska kontext har en stor betydelse för hur valen utformas. Medborgarna tenderar att ha skilda uppfattningar om vad EU kan göra i frågor som rör samhällskonflikter. Grundat på ett missnöje och okunskap uttrycker många svenska medborgare det genom att inte delta i Europaparlamentsvalen (Holmberg & Oscarsson, 2004: 24).

3. Forskningsfrågor och förväntat resultat

Studiens ambition är att pröva och förklara sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism bland medborgarna i Danmark och Sverige. Studien skall även kontrollera för andra individrelaterade indikatorer som kan tänkas korrelera med en negativ EU-åsikt. Det gör jag för att på så sätt kunna utläsa om invandringskritiska attityder de facto korrelerar med euroskeptiska attityder bland medborgarna.

Därför formuleras mina frågeställningar likt nedanstående:

- Vilket samband mellan euroskepticism och invandringskritik bland de inhemska medborgarna i Danmark och Sverige finns det?
- Kvarstår sambandet efter kontroll för de sociokulturella och ekonomiska individfaktorerna?

- Vilka skillnader finns det mellan länderna?

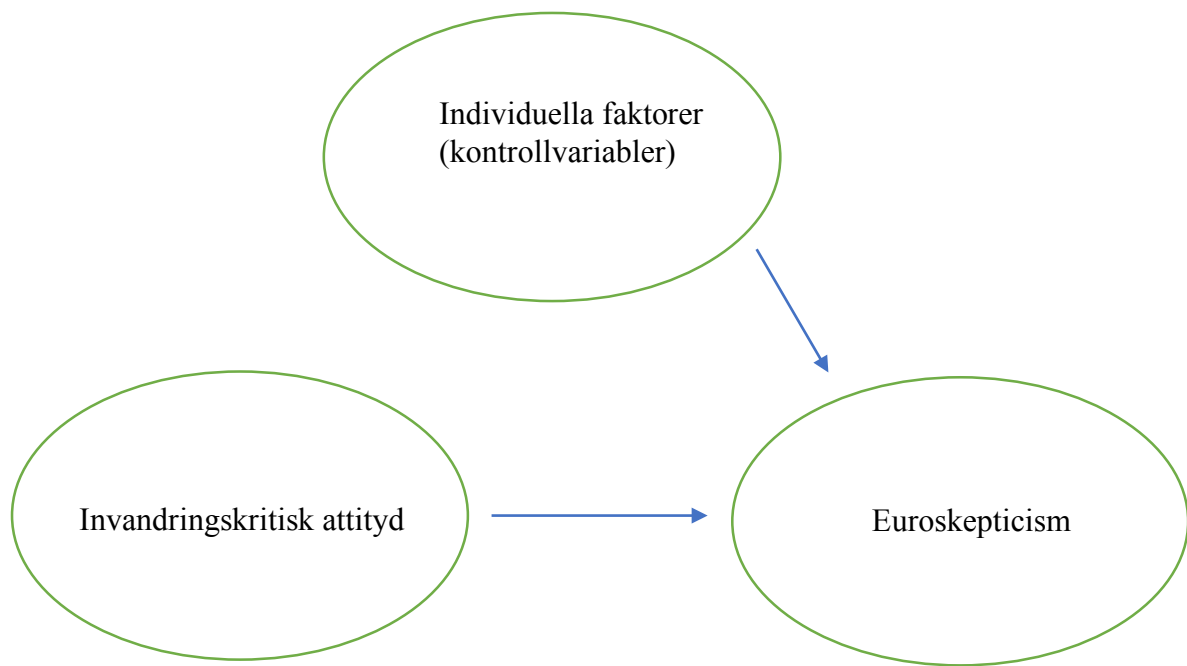
Jag formulerar nedan ett förväntat resultat, en hypotes, med avstamp i tidigare forskning;

- Jag förmodar att en restriktiv migrationspolitik, likt den i Danmark, även genererar i mer restriktiva medborgare på grund av politikens inflytande och därför förväntar jag mig att sambandet mellan euroskepticism och invandringskritik är starkare i Danmark än i Sverige. Jag förväntar mig även att det lokala sambandet i båda länderna minskar när jag kontrollerar för mina kontrollvariabler (utbildning, inkomst, ålder och kön) eftersom jag tror att kontrollvariablerna har en stor påverkan på euroskepticism, vilket jag baserar på tidigare forskning.

4. Metod och material

4.1 Förtydligande modell

Modell 4.1 visar hur jag kommer undersöka euroskepticism bland danska och svenska medborgare. Jag vill undersöka om det finns ett direkt samband mellan en invandringskritisk attityd och en euroskeptisk attityd och därefter kontrollera sambandet för individfaktorer som sägs påverka euroskepticism. Baserat på tidigare forskning och teorier tror jag att det huvudsakligen är en invandringsåsikt som påverkar en euroskeptisk åsikt och inte tvärtom. Jag tror att många medborgare kan förklara ett ökat utomeuropeiskt invandringsflöde genom EU och Europa och de gränsdragningar som finns och därför tror jag att åsikten om invandring påverkar åsikten om EU och Europa. Således undersöker jag även om kontrollvariablerna går i den riktningen och om det lokala sambandet påverkas.

Modell 4.1
*Här presenteras en
förtydligande modell
för hur jag kommer att
undersöka
euroskepticism bland
medborgarna.*

4.2 Val av metod

I det här kapitlet kommer jag redogöra för min valda metod som tillämpas för att uppnå studiens syfte. För att genomföra undersökningen kommer jag att använda mig av en statistisk regressionsanalys, mer specifikt en linjär bivariat- och multivariat regressionsanalys. Centralt för min studie är steget från en framställning av ett statistiskt samband till en förklaring av sambandet. Jag kommer att göra en praktisk genomgång av ett statistiskt samband och därefter de-komponera och förklara sambandet för att få en förståelse för resultatet. För att kontrollera ett eventuellt samband och att det inte är andra (kontroll) variabler som åstadkommer det observerade sambandet, så adderas ytterligare variabler till regressionsanalysen (Esaiasson et al., 2017: 69).

I en regressionsanalys är det en förutsättning att den beroende variabeln befinner sig på en intervallskala. Det betyder att alla steg på variabelns skala (svarsalternativen i detta fall) skall

ha lika långa avstånd mellan varandra. Valet av den linjära regressionsanalysen kan förklaras genom att en regressionsanalys har möjligheten att hantera ett stort antal variabler, vilket är en fördel för min studie då fyra kontrollvariabler kommer att föras in i analysen.

Regressionsanalysen syftar till att förklara och påvisa ett samband mellan två och flera variabler (Sundell 2010). Att spåra de mekanismer som korrelerar med varandra hade varit svårare med en kvalitativ undersökning eftersom det hade varit problematiskt att *förklara* varför ett eventuellt samband existerar utan att se till det *statistiska* sambandet eller varför den ena variabeln påverkar den andra. Ett statistiskt samband kan belysa flera förklaringsfaktorer samtidigt och i relation till varandra, vilket hade varit svårare i en kvalitativ analys inom given tidsram. Därför anser jag att en kvantitativ regressionsanalys är lämplig för min studie och dess syfte (Esaiasson et al., 2017: 67).

4.3 Val av material och kritisk granskning

Jag har valt mitt datamaterial från databasen European Social Survey (ESS). Det är en databas som intervjuar omkring 3000 människor per land i Europa där slumpmässiga urval görs. Huvudsakligt fokus är på attityder om invandring, demokrati, jämställdhet och deltagande i samhället etcetera. ESS har etablerats som den säkraste informationskällan gällande värderingar och attityder, vilket främst grundas på den allmänna tillgängligheten av materialet. I Sverige genomförs undersökningarna av "Ipsos" på uppdrag av den sociologiska institutionen vid Umeå universitet. I Danmark genomförs undersökningarna av "Nationale Forskningscenter for Velfard" (ESS 2016). Datamaterialet är från 2014 och jag är därför väl medveten om att statistiken säkerligen ser annorlunda ut idag. ESS har nyligen tagit fram statistik från 2016 men alla intervjuer i alla länder är ännu inte genomförda och färdigställda. Därav, på grund av ofullständiga data har jag valt att utgå från den senaste, tillgängliga data, som är relevant för min studie.

Sedan starten 2001 har ESS genomfört undersökningar om attityder och beteendemönster hos medborgare i över 30 nationer i Europa. Tanken med databasen är att kartlägga förändringar i den sociala strukturen men också att se till förhållanden i Europas sociala och politiska arenor. Mätningarna genomförs genom fysiska samtalsintervjuer vilket stärker pålitligheten för datamaterialet eftersom risken för snedvridna och felaktiga svar minskar när eventuella otydligheter kan förklaras på plats. Intervjuerna genomförs på det språk som är huvudspråk i landet intervjuerna hålls i, vilket gör att enkätfrågorna kan uppfattas på olika sätt för danska och svenska respondenter och det kan i sin tur resultera i att svaren vinklas och formas

beroende på hur frågorna är ställda. Således kan reliabiliteten anses bristfällig men eftersom intervjuerna utförs i en fysisk form kan eventuella missförstånd eller otydligheter redas ut, som beskrivet ovan, vilket gör att jag trots den risken väljer att lita på datamaterialet (ESS, 2016).

En god reliabilitet uppnås enligt Esaiasson et al. (2017) när det finns en avsaknad av slumpmässiga fel och missförstånd i materialet som tenderar att vinkla det syfte som är ämnat att redogöra. I Sverige är stickprovets storlek 1791 deltagande medborgare (n=1791) och i Danmark är stickprovets storlek 1502 deltagande medborgare (n=1502). Baserat på stickprovets storlek anser jag att min studie grundas på ett tillräckligt omfattande urval för att kunna tolka de statistiska sambanden som trovärdiga (Esaiasson et al., 2017: 64).

I kombination med att ESS (2014) databaser är tillgängliga för alla och att mina valda variabler presenteras och tydliggörs i kapitlet så är det möjligt för gemene man att testa min studies intersubjektivt, vilket även ökar reliabiliteten (Gilje & Grimen, 2014: 23). Jag hoppas därför, trots eventuella risker med min studie, uppnå en god resultatvaliditet.

4.4 Urval

Valet av länder och medborgare motiveras av att jag vill få fram en någorlunda avgränsad, konkret och representativ bild av vad som driver fram euroskepticism hos medborgare i samma regim. Till en början övervägde jag dock att väva in fler länder från Europa, från olika regimer, för att på så sätt jämföra euroskepticismen hos medborgarna i olika delar av Europa. Jag övervägde att rangordna länderna och medborgarnas euroskepticism men eftersom jag vill undersöka hur en invandringskritisk åsikt kan korrelera med en euroskeptisk åsikt så anser jag att Danmark och Sverige är två belysande exempel, med tanke på ländernas nämnda likheter och skillnader.

4.5 Tillvägagångssätt

Berglund och Björk (2012) förklarar hur vi inom den samhällsvetenskapliga traditionen sällan analyserar totalpopulationer. Vi använder oss istället av stickprov. I min studie används stickprovet (danska och svenska medborgare) för att kunna säga något om den danska och svenska populationen i helhet. Således är min tanke att jag utifrån mitt stickprov och min analys, skall kunna generalisera utfallet (Berglund & Björk, 2012: 23–24). Med hjälp av en linjär regressionsanalys kan jag studera mina generaliseringar och de samband jag skall

undersöka mellan två och flera variabler (Berglund & Björk, 2012: 23). Följande analys kommer att behandla ett land och ett stickprov åt gången. Först framställs analysen för de danska medborgarna och därefter för de svenska medborgarna.

Anledningen till att jag valde att göra en kvantitativ metod istället för en kvalitativ kan förklaras utifrån studiens syfte och frågeställningar. För att svara på mina frågeställningar kan jag omöjligt analysera alla medborgare (hela populationen) i Danmark och Sverige, främst på grund av tidsåtgången. Genom en kvalitativ metod hade det även varit svårt att dra några generella och representativa slutsatser om de danska och svenska medborgarnas åsikter, eftersom jag inom given tidsram inte hade haft möjlighet att intervjua ett relevant antal medborgare.

Med tanke på att jag i första hand studerar euroskepticism och invandringskritik hos medborgare i Danmark och Sverige så har jag rent naturligt valt att utgå från de länder som kan ge svar på studiens syfte och frågeställningar. Jag är därmed medveten om att utfallen enbart kan ses i relation till de länder som är inkluderade i studien men min förhoppning är att min studie och min analys skall vara ett avstamp till framtida forskning.

4.6 Beroende och oberoende variabler

Att operationalisera variablerna innebär att jag gör teoretiska begrepp mätbara och att jag mäter i form av variabler. Det innebär även att jag kan placera variablerna i fokus för undersökningen i relation till alla delar av frågeställningarna. För att göra variablerna användbara i min regressionsanalys är kodning och kvaliteten på variablerna viktigt. Varför de operationaliseringar jag väljer att använda mig av är en väsentlig del att belysa i en vetenskaplig undersökning handlar om att jag skall kunna tro på och använda det utfall jag kommer fram till. Variablerna skall presenteras i förhållande till teorin (teoretiska definitioner) och tillvägagångssättet av undersökningen skall presenteras (operationella definitioner). Det är viktigt att vara tydlig med hur jag definierar variablerna, så att fler än jag skall förstå variablernas betydelse för undersökningen (Eliasson, 2013: 13–15).

I undersökningen som mina variabler är utplockade ifrån, är frågan om EU placerad och ställd direkt *före* frågan om invandring och det kan forma respondenternas svar eftersom respondenterna då kan ha skapat sig en uppfattning om vad EU är och vad det innebär att EU enas, i relation till invandring. Det är väsentligt att belysa, dels på grund av transparensen i

den här studien men också för att få en större förståelse för respondenternas svar.

Jag har valt ut min beroende variabel (EU-åsikt) på grund av att jag vill få fram medborgarnas subjektiva åsikter snarare än deras kunskap om EU. Jag är även medveten om att valet av både min beroende och min oberoende variabel kan få kritik på grund av utformningen. Jag kommer därför i nedanstående text motivera mitt val av variabler och jag kommer även belysa kvaliteten på variablerna.

Den beroende variabeln mäter en åsikt till EU och EU:s fortsatta enande. För att operationalisera den variabeln så används enkätfrågan; *"European Union: European unification go further or gone too far?"*. Då variabeln innehar 11 värden (från 1–11) där 1 avser *"unification already gone too far"* och 11 avser *"unification go further"* med lika långa avstånd mellan varje värde uppför den sig som en variabel som befinner sig på en intervallskala. Svartalternativen och skalstegen anses vara tillräckligt många för att den slutsatsen skall kunna dras (Eliasson, 2013: 15). Variabeln är därför lämplig att använda som den är i min regressionsanalys. Variabeln påstår att den skall mäta en åsikt om EU och EU:s fortsatta enande. Begreppet *"unification"*/*"enande"*/*"utvidgning"* kan framställas som vagt eftersom det kan handla om olika typer av enande och utvidgning, exempelvis geografiskt eller politiskt enande eller en utvidgning i form av utomeuropeisk invandring. Således kan variabelns validitet ifrågasättas eftersom det vid första anblick kan framställas oklart vad som efterfrågas. Jag anser emellertid att variabeln stämmer överens med den teoretiska definitionen för variabeln och i den här studien eftersom frågan är ställd i direkt koppling till frågor om utomeuropeisk invandring.

För att operationalisera den första oberoende variabeln som mäter attityden till utomeuropeisk invandring så används enkätfrågan; *"Allow many/few immigrants from poorer countries outside Europe?"*. Valet av den oberoende variabeln kan förklaras av att medborgarna i båda länderna har påvisat en större negativitet gentemot en utomeuropeisk invandring än en inomeuropeisk. Den utomeuropeiska invandringen har gjort störst avtryck på de danska och svenska medborgarna, vilket har påverkat attityderna gentemot den typen av invandring. Variabeln befinner sig på en ordinalskalnivå eftersom en rangordning av svartalternativen från 1–4 är möjlig att utläsa. Den kodas därför om till en dummy-variabel så att jag får en dikotom variabel med två värden istället för fyra som ursprungligen är fallet.

Jag slår ihop värde 1–2 och värde 3–4. Värde 1 avser ”allow many to come and live here” och värde 2 avser ”allow some”. Värde 3 avser “allow a few” och värde 4 avser “allow none”. Jag anser att jag genom att dela upp variabeln på det sättet får fram informationen om en individ antingen är positiv (värde 1–2) eller negativ (värde 3–4) till en utomeuropeisk invandring. En positiv attityd till invandring benämns som värde 1 och en negativ attityd till invandring benämns som värde 0. Något som emellertid kan anses påverka variabelns validitet är begreppet ”immigrant” eftersom begreppet kan tolkas på olika sätt. Jag anser dock att den teoretiska och den operationella definitionen sammanfaller och eftersom variabeln formulerar en definition av invandring (från länder utanför Europa) anser jag att validiteten är god. Jag anser även att det som här syftar till att mätas; medborgarnas åsikter om en utomeuropeisk invandring också är vad som mäts, vilket också påvisar en god validitet.

Nedan följer en redogörelse för mina valda kontrollvariabler som skall komma att testa trovärdigheten på det fokala sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism.

4.7 Kontrollvariabler

För att säkerställa det eventuella sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism kommer jag testa för alla kontrollvariabler samtidigt, vilket innebär att jag för in alla kontrollvariabler i samma tabell men i ett eget block. Variablerna ser likadana ut för respektive land i båda dataseten, förutom ”utbildnings-variabeln” som jag i nedanstående text belyser. Eftersom variablerna kommer från samma dataset, men är registrerade för respektive land, så går jag inte in på att jämföra variablernas trovärdighet. Jag kommer att föra in mina kontrollvariabler i föreliggande ordning: utbildning, inkomst, ålder, kön för att jag anser att den främsta påverkan på sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism går i den riktningen. Med bakgrund av tidigare forskning förväntar jag mig både extrema och inte så extrema utslag på mina resultat men jag anser ändå att tidigare nämnd forskning belyser relevanta teorier om de individuella faktorerna och det motiverar valet av mina kontrollvariabler.

Majoriteten av kontrollvariablerna kommer jag behöva koda om så att de kan tillämpas i min regressionsanalys. Jag kodar om variablerna för att de skall upprätthålla kriteriet för *ekvidistans*, vilket betyder att det är lika stora skalsteg mellan svarsalternativen i variablerna (Sundell, 2010).

Kriesi et al. (2006) förklarar att individer som har en högre och mer kvalificerad utbildning tenderar att vara mer öppna och positiva till en utomeuropeisk invandring men även till EU (Kriesi et al., 2006: 191). Därför tror jag att specifikt denna kontrollvariabel kommer ge största möjliga utslag på det eventuella sambandet mellan åsikten till EU och åsikten till utomeuropeisk invandring. Således inkluderas variabeln: *"highest level of education"* i analysen. Variabeln befinner sig på en ordinalskala, vilket det betyder att jag behöver koda om den. Den svenska variabeln har 20 värden där den övre halvan (värde 1–10) avser en lägre nivå av utbildning och den nedre halvan (värde 11–20) avser en högre nivå av utbildning. Jag slår ihop värdena och kodar om variabeln så att jag får en dikotom variabel med två värden där värde 1 avser *"ej högutbildad"* (1–10) och värde 0 avser *"högutbildad"* (11–20). Utbildningsvariablerna skiljer sig i utformning från land till land och i Danmark har utbildningsvariabeln enbart 11 värden men principen är densamma som för Sverige. Värde 1–5 avser en lägre nivå av utbildning och värde 6–11 avser en högre nivå av utbildning. Den dikotoma variabeln får två värden (1–0) där de ursprungliga värdena slås ihop. Värde 1 avser därför *"ej högutbildad"* (1–5) och värde 0 avser *"högutbildad"* (6–11).

Tidigare forskning belyser nivån av inkomst som en väsentlig drivkraft till en EU-attityd. Individer med en lägre månatlig inkomst och en negativ känsla gentemot hushållets inkomst anses också mer negativa till EU. Därmed inkluderas variabeln *"feeling about household's income nowadays"* i analysen. Således kan jag utläsa individernas attityd till den huvudsakliga månatliga inkomsten till hushållet. Variabeln befinner sig på en nominalskalnivå då det inte finns någon påtaglig rangordning. Jag kodar därför om variabeln till en dikotom variabel där två värden är möjliga att utläsa. Jag slår även här ihop de fyra värdena som variabeln ursprungligen har. Värde 1-2 avser *"Living comfortably on present income"* och *"Coping on present income"*. Värde 3-4 avser *"Difficult on present income"* och *"Very difficult on present income"*. Genom denna uppdelning är det möjligt att utläsa en hög inkomst (värde 1) eller en låg inkomst (värde 0).

Inkomstvariabelns validitet kan komma att kritiseras på grund av att individer med en normativt låg inkomst kanske anser att de kan leva komfortabelt på sin inkomst eftersom variabeln mäter *"feeling about household income nowadays"*. Jag väljer trots denna risk att ta med variabeln då det finns en rangordning i variabeln som anses gå från högt till lågt (hög-låg inkomst). Variabeln är placerad längst ned i en rad av inkomst-relaterade frågor och det är den enda variabeln som mäter en nivå av medborgarnas inkomst i hushållet. Därav anser jag att

variabeln mäter det den påstår att den skall mäta; graden av inkomst och känslan till den månatliga inkomsten i hushållet, vilket även stämmer överens med studiens teoretiska definitioner. Här handlar det inte om respondenternas individuella inkomst utan hushållets inkomst. Eftersom det är hushållets inkomst som slutligen blir försörjningen är det relevant att undersöka om attityderna till den typen av inkomst är positiv eller negativ och således antas vara hög eller låg.

Jag har valt att ta med två ytterligare kontrollvariabler. Valet av mina två sista kontrollvariabler grundas på tidigare forskning om personliga faktorer som ålder och kön, som kan påverka en euroskeptisk åsikt (Kriesi et al., 2006., Teney et al., 2015., Hassing Nielsen, 2016).

Variabeln ”*ålder*” operationaliseras genom enkätfrågan ”*age of respondent*”. Variabeln befinner sig på en kvotskala, och det gör att den är lämplig att använda i min regressionsanalys men jag väljer ändå att koda om den för att på ett tydligare sätt undersöka vilken åldersgrupp som kan tänkas ha den största effekten på en EU-åsikt. Datamaterialet innefattar individer som är mellan 15–100 år där värderingen på åldrarna går från värde 1–85. Jag väljer att koda om variabeln så att värde 1–16 avser åldersgruppen 15–30 där den åldersgruppen har värde 1 och resterande 0. Värde 17–34 avser åldersgruppen 31–48 och har värde 1 och resterande 0. Värde 35–51 avser åldersgruppen 49–65 och har värde 1 och resterande 0. Värde 52–85 avser åldersgruppen 66+ och har värde 1 och resterande 0. Min misstanke om att variabeln kan påverka mitt ursprungliga, eventuella, samband grundas i en generationsfråga. Teney et al. (2013) skriver att det är möjligt att se en koppling mellan en positiv inställning till EU och en yngre åldersgrupp (Teney et al., 2013: 581). Jag tror därför att de individer som är mellan 15 till omkring 30 år har en mindre kritisk attityd till EU eftersom de har *vuxit upp* i en globaliserad värld. Däremot har den äldre generationen, från omkring 51–70/100 år *vuxit in* i den globaliserade världen och således har de något att jämföra med, vilket jag tror påverkar attityden till EU negativt.

Den sista kontrollvariabeln jag har valt att lägga till i min analys är variabeln kön. Variabeln kön operationaliseras genom enkätfrågan: ”*gender of respondent*”. Variabeln är redan en dikotom variabel eftersom det bara finns två värden på variabeln där värde 1 är man och värde 2 är kvinna. Jag väljer trots detta att dummykoda variabeln så att värde 1 avser ”kvinna” och värde 0 avser ”man” så att jag enklare kan utläsa resultatet tillsammans med mina övriga

variabler. Teney et al. (2013) skriver att graden av en EU-åsikt anses höra samman med vilket kön individer har eftersom det finns kopplingar mellan utbildning och kön men även mellan inkomst och kön. Således antas kön påverka individers inkomst och utbildning och teorier har visat att faktorer som inkomst och utbildning i sin tur kan påverka en EU-åsikt. Därav anser jag att en kontroll för kön är av relevans för att undersöka om det kan vara så att kön även har en direkt påverkan på en EU-åsikt (Teney et al., 2013: 581).

Jag har stött på ett antal problem under mitt urval av representativa variabler. Det kan anses komplicerat att välja ut variabler som passar in på ens specifika studie. Exempelvis min ena kontrollvariabel, inkomstvariabeln, har krävt extra kvalitetsgranskning. Jag hade svårt att hitta en variabel som enbart beskriver graden av inkomst i siffror vilket jag trodde skulle vara den variabel som var bäst lämpad för min studie. Vid närmare eftertanke insåg jag att en sådan variabel hade resulterat i en tolkningsfråga; *vad är en hög respektive låg inkomst?* Därför beslutade jag mig för att välja den variabeln som frågade om graden av inkomst samt vilken attityd individerna har till sin inkomst. Den teoretiska definitionen på variabeln och i den här studien sammanfaller med utformandet på variabeln, vilket påvisar en god validitet.

5. Resultat

Det jag vill ha svar på i min undersökning är om det finns ett direkt samband mellan en kritisk åsikt till utomeuropeisk invandring och en euroskeptisk åsikt bland danska och svenska medborgare. Därtill vill jag veta, med bakgrund av tidigare forskning och teorier, om det finns andra förklaringsfaktorer som kan påverka det eventuella sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism.

Jag kommer genomföra en linjär regressionsanalys per land där analyserna även presenteras intill varandra för att det skall vara möjligt att jämföra länderna. Först kommer jag att presentera den bivariata analysen per land i modell 1a och modell 1b där jag får svar på min första frågeställning; *"Vilket samband mellan euroskepticism och invandringskritik bland de inhemska medborgarna i Danmark och Sverige finns det?"* Därefter presenteras den multivariata analysen per land i modell 2a och modell 2b där jag får svar på min andra frågeställning; *"Kvarstår sambandet efter kontroll för de sociokulturella och ekonomiska individfaktorerna?"*. I de multivariata analyserna handlar det om att undersöka om det finns ett samband mellan varje kontrollvariabel och en specifik åsikt till EU. Vilka grupper som

anses vara mer eller mindre euroskeptiska och hur det i sådana fall kan påverka det fokala sambandet är vad som framställs i modellerna. Utifrån de framställda modellerna har jag även möjlighet att utläsa vilka skillnader det finns mellan länderna, vilket ger svar på min sista frågeställning; ”*Vilka skillnader finns det mellan länderna?*”.

För att en linjär regressionsanalys med dummy-variabler skall vara möjlig att genomföra krävs det att det finns en referensgrupp som varje variabel(grupp) jämförs med. Till mina regressionsanalyser har jag valt mina referensgrupper såhär: ”*utbildning- högutbildad*”, ”*inkomst-hög inkomst*”, ”*ålder-åldersgruppen 15–30*”, ”*kön-man*”. Grupperna är inte synliga i analyserna men grupperna som är synliga kommer att utläsas som mer ”positiva” eller ”negativa” i jämförelse med referensgruppen vilket gör att referensgrupperna ändå räknas ut. Alla bortfall är redan uteslutna från analyserna och de redogörs därmed inte för i modellerna.

För att säkerställa att inga konstigheter sker i det praktiska genomförandet väljer jag att kontrollera svarsfördelningen för mina centrala variabler; ”EU-åsiktsvariabeln” och ”invandringsvariabeln”. Det gör jag för att försäkra mig om att det inte är några tomma celler eller någon skev fördelning som ligger bakom resultatet. Är det så att det finns skevfördelningar i svarsalternativen så finns risken att ett svagt samband visas men är det istället normala fördelningar i svarsalternativen så finns chansen att ett starkt samband visas. Det beror på att en skevfördelning kan utesluta vissa skalsteg eftersom det är en låg eller i vissa fall noll procentfördelning på svarsalternativen, då brister delar av sambandet och pålitligheten för sambandet sjunker. Jag väljer således att ta fram fyra procenttabeller (två tabeller per land) där svarsfördelningen framgår i procent för respektive svarskategori för de två centrala variablerna. Genom den framställningen är det möjligt att återkoppla resultaten till tabellerna eftersom det finns en chans att de kan förklara en del av varför resultatet blev som det blev. Jag presenterar nedan två tabeller för Danmark och två tabeller för Sverige.

Nedan kommer resultaten för Danmark och Sverige presenteras i totalt 6 tabeller varav de fyra första är procenttabeller som belyser svarsfördelningen i länderna för de centrala variablerna. De fyra sista avser den linjära regressionsanalysen som behandlar den huvudsakliga undersökningen i både Danmark och Sverige.

5.1 Tabell om svarsfördelning för variabeln ”European Union: European unification go further or gone too far” i Danmark. (procent).

	European Union: European unification go further or gone too far.
Unification already gone too far	5,2
2	3,4
3	7,4
4	10,0
5	8,3
6	17,9
7	9,6
8	12,5
9	14,1
10	5,4
Unification go further	6,1
Total	100,0
	N= 1466

Källa: European Social Survey 2014 (ESS7).

Tabell 5.1 visar hur svarsfördelningen ser ut för variabeln som behandlar en EU-åsikt bland danska medborgare. Det är möjligt att utläsa att fördelningen inte är speciellt utmärkande för någon skalnivå, vilket gör att jag kan tolka fördelningen som jämn. Således kan jag anta att utfallet för de danska medborgarna är pålitligt.

5.2 Tabell om svarsfördelning för variabeln “Allow many/few immigrants from poorer countries outside Europe” i Danmark. (procent).

	Allow many/few immigrants from poorer countries from outside Europe
Allow many to come and live here	10,4
Allow some	34,4
Allow a few	43,2
Allow none	12,0
Total	100,0
	N= 1478

Källa: European Social Survey 2014 (ESS7).

För tabell 5.2 kan fördelningen anses vara något mer skevfördelad än i föreliggande tabell. Således kan jag räkna med att det inte blir ett sådant starkt samband som förväntat. Båda extremvärdena (värde 1 och 4) har dessutom en lägre procentfördelning än övriga skalsteg och det kan påverka sambandet eftersom jag slår ihop värde 1–2 och värde 3–4, där båda uppdelningarna innehåller värden med en jämförelsevis låg frekvens. Fördelningen är emellertid inte så pass skev att några tomma celler finns vilket gör att ett eventuellt samband går att förklara och lita på.

5.3 Tabell om svarsfördelning för variabeln “European Union: European unification go further or gone too far” i Sverige. (procent).

	European Union: European unification go further or gone too far
Unification already gone too far	4,7
2	3,3
3	7,1
4	11,6
5	10,9
6	30,8
7	12,4
8	10,0
9	5,7
10	1,2
Unification go further	2,3
Total	100,0
	N= 1687

Källa: European Social Survey 2014 (ESS7).

Utifrån tabell 5.3 är det rimligt att tolka utfallet som skevfördelat eftersom det exempelvis finns ett skalsteg (skalsteg 6) som har en procentfördelning på 31 procent och ett annat (skalsteg 10) skalsteg på 2 procent (procenttalen avrundas till närmsta heltal). Därav förefaller det relevant att anta att sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism kommer vara svagt eftersom en skevfördelning i variabelns svars kategorier påvisas. En skevfördelning likt ovanstående kan minska tillförlitligheten på resultatet.

5.4 Tabell om svarsfördelning för variabeln “Allow many/few immigrants from poorer countries outside Europe” i Sverige. (procent).

	Allow many/few immigrants from poorer countries from outside Europe
Allow many to come and live here	38,8
Allow some	48,6
Allow a few	10,7
Allow none	1,9
Total	100,0
	N= 1751

Källa: European Social Survey 2014 (ESS7).

En påtaglig skevfördelning är möjlig att utläsa även i ovanstående tabell (5.4) för Sverige eftersom 49 procent av respondenternas röster är fördelade på ett skalsteg (skalsteg 2) och 2 procent är fördelade på ett annat (skalsteg 4). Fördelningen är ojämn i Sverige för de centrala variablerna och det är väsentligt att ta med sig till de slutliga resultaten som påvisar om det finns ett samband mellan invandringskritik och euroskepticism, eftersom det kan vara en bakomliggande förklaring till ett svagt samband.

5.5 Modell 1a-1b

I modell 1a och 1b framställs hur sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism ser ut bland danska medborgare. Det framställs även vilka av de utvalda individfaktorerna som korrelerar med euroskepticism. Det centrala i nedanstående modell är hur sambandet utvecklar sig i och med införandet av kontrollvariablerna eftersom det förklarar vad som främst korrelerar med euroskepticism bland de danska medborgarna, vilket i sin tur leder fram till analysen. Modellen svarar på frågorna; ”*vilket samband mellan euroskepticism och invandringskritik bland de inhemska medborgarna i Danmark och Sverige finns det?*” och ”*kvarstår sambandet efter kontroll för de sociokulturella och ekonomiska individfaktorerna?*”

Modell 5.5 Resultat: linjär regressionsanalys över sambandet mellan en invandringsåsikt och en EU-åsikt under kontroll för kontrollvariablerna i Danmark 2014.

	Modell 1a	Modell 1b
Konstant		
Invandring (ref. negativ till invandring)		
Positiv till invandring	1,792 ***	1,580 ***
Utbildning (ref. högutbildad)		
Ej högutbildad		-0,882 ***
Inkomst (ref. hög inkomst)		
Ej hög inkomst		-0,871 ***
Ålder (ref. åldersgrupp 15–30)		
Åldersgrupp 31–48		-0,966 **
Åldersgrupp 49–65		-1,433 ***
Åldersgrupp 66+		-1,490 ***
Kön (ref. man)		
Kvinna		0,087
R^2_{adj}	0,112	0,150
N	1447	1447

Kommentar: Signifikansnivåer: +: $p < 0,1$, *: $p < 0,05$, **: $p < 0,01$, ***: $p < 0,001$

Källa: European Social Survey 2014 (ESS7).

Beroende variabel: *European Union: European unification go further or gone too far.*

I modell 1a framgår det att de danska medborgarna som är positiva till utomeuropeisk invandring, i jämförelse med de medborgare som är negativa till utomeuropeisk invandring, även är positiva till EU eftersom effekten är positiv. Eftersom jag använder mig av dummyvariabler med referenskategori är det effekten av den ena dummyvariabeln i jämförelse med referenskategori som är intressant i undersökningen. Därför är det möjligt att tolka resultatet som så att de danska medborgarna som är negativa till invandring även är förväntat negativa till EU. I modell 1b framgår det att majoriteten av kontrollvariablerna har en förväntad förklaringskraft på en EU-åsikt som gör att invandringsåsiktens förklaringskraft minskar. Det utläses från R^2 värdet som har ökat vid kontroll för kontrollvariablerna. En måttlig ökning av R^2 värdet och en måttlig minskning av fokalsambandet mellan invandringskritik och euroskepticism innebär att sambandet i huvudsak kvarstår men minskar efter kontrollerna för kontrollvariablerna. Det är även möjligt att utläsa att medborgare som ej är utbildade även är mer negativa till EU (-tecknet förklarar att åsikten om EU är negativ) i jämförelse med medborgare som är högutbildade. De medborgare som anser att de har en låg inkomst och också är missnöjda med den månatliga inkomstkällan till hushållet anses även vara mer negativa till EU än de individer som är nöjda med den månatliga inkomsten till hushållet. Äldre medborgare i Danmark tenderar att vara mer negativa till EU än yngre medborgare (åldersgruppen 15-30). Signifikansen minskar för åldersgruppen 31-48 men signifikansvärdet är ändå så pass högt att jag kan lita på effekten av ålder på en EU-åsikt. Kvinnor anses vara mer positiva till EU än män. Det finns dock ingen signifikans på effekten av kön, vilket gör att jag kan utesluta kön som en drivkraft till en specifik EU-åsikt i Danmark. Ingen av kontrollvariablerna hänger samman med varandra eftersom jag kontrollerar *för* och håller effekterna konstanta och därmed skilda från varandra, vilket gör att varje effekt är en unik effekt.

5.6 Modell 2a-2b

I modell 2a och 2b framställs sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism bland svenska medborgare. Det framställs även vilka av de utvalda individfaktorerna som korrelerar med euroskepticism. Det centrala i nedanstående modell är hur sambandet utvecklar sig i och med införandet av kontrollvariablerna eftersom det förklarar vad som främst korrelerar med euroskepticism bland de svenska medborgarna, vilket i sin tur leder fram till analysen.

Modellen svarar på frågorna; ”*vilket samband mellan euroskepticism och invandringskritik bland de inhemska medborgarna i Danmark och Sverige finns det?*” och ”*kvarstår sambandet efter kontroll för de sociokulturella och ekonomiska individfaktorerna?*”

Modell 5.5 Resultat: linjär regressionsanalys över sambandet mellan en invandringsåsikt och en EU-åsikt under kontroll för kontrollvariablerna i Sverige 2014.

	Modell 2a	Modell 2b
Konstant		
Invandring (ref. negativ till invandring)		
Positiv till invandring	0,774 ***	0,682 ***
Utbildning (ref. högutbildad)		
Ej högutbildad		-0,346 ***
Inkomst (ref. hög inkomst)		
Ej hög inkomst		-0,272
Ålder (ref. åldersgrupp 15–30)		
Åldersgrupp 31–48		0,011
Åldersgrupp 49–65		-0,293
Åldersgrupp 66+		-0,375
Kön (ref. man)		
Kvinna		-0,161
R²_{adj}	0,015	0,025
N	1687	1687

Kommentar: Signifikansnivåer: +: p < 0,1, *: p < 0,05, **: p < 0,01, ***: p < 0,001

Källa: European Social Survey 2014 (ESS7).

Beroende variabel: *European Union: European unification go further or gone too far.*

I modell 2a framgår det att även i Sverige finns ett förväntat samband mellan en invandringsåsikt och en EU-åsikt. Effekten av en positiv invandringsåsikt på en EU-åsikt, i

jämförelse med en negativ invandringsåsikt, är positiv. Effekt är mycket liten men resultatet visar ändå att det finns ett signifikant samband mellan en invandringskritisk åsikt och en euroskeptisk åsikt. I modell 2b framgår det att det enbart är utbildning som har en signifikant effekt på en EU-åsikt och resterande kontrollvariabler har ingen signifikant förklaringskraft eller påverkan på sambandet mellan en invandringskritisk åsikt och en euroskeptisk åsikt. Det är även möjligt att utläsa att svenska medborgare som ej är högutbildade anses vara mer negativa till EU än vad högutbildade personer är. Resultatet betyder alltså att jag inte kan lita på någon annan kontrollvariabel och dess effekt och förklaringskraft än just graden av utbildning. Resultatet visar även att sambandet är mycket svagare i Sverige än i Danmark, vilket visserligen var förväntat men det statistiska sambandet i Sverige är oväntat lågt. Det kan emellertid bero på att det finns en skevfördelning bland svaren i Sverige i de två centrala variablerna. Resultatet analyseras i nedanstående text.

5.7 Analys av resultaten

Det jag främst tittar på i modellerna är hur R^2 -värdet förändras vid kontroll för kontrollvariablerna. Här letar jag efter ett värde mellan 0–1 som skall beskriva hur linjärt sambandet är och hur stor andel förklarad procent variablerna står för. 0 betyder att det inte finns något samband och 1 betyder att det råder ett perfekt linjärt samband.

I modell 1a utläses att effekten av att vara positiv till invandring i jämförelse med att vara negativ till invandring är 1,807. Det betyder att danska medborgare som är positiva till invandring även är positiva till EU (eftersom effekten är positiv). Genom att tolka R^2 värdet utläses ett uttryck för hur linjär analysen är och om det finns ett samband. Värdet är 0,112 och det går att omvandla värdet till procent; 11,2 procent. 11,2 procent av variationen i en EU-åsikt kan förklaras av en specifik invandringsåsikt, vilket tyder på att det finns ett samband mellan en invandringsåsikt och en EU-åsikt. Mer specifikt utläses ett förväntat samband mellan en invandringskritisk åsikt och en euroskeptisk åsikt i Danmark eftersom jag har valt att ha ”negativ till invandring” som referensgrupp. Danmark hade som tidigare nämnt en uttalat restriktiv migrationspolitik år 2014 men även idag, vilket kan förklara varför medborgarna har uttryckt sig som de har gjort i min undersökning. Att en så pass kraftig och omvälvande nationalpolitik skapar restriktiva åsikter till en överstatlig politik är således något som var förväntat för Danmarks resultat. Sambandet är dessutom signifikant ($p < 0,000$) på 95-procentskalan, och det innebär att jag med 95 procent säkerhet kan tolka sambandet som trovärdigt och jag kan därav fastslå att en invandringskritisk åsikt driver fram en euroskeptisk åsikt.

I modell 1b framgår effekten som varje kontrollvariabel har på en EU-åsikt och hur kontrollvariablernas förklaringskraft påverkar sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism i Danmark. Invandringsåsiktens effekt på en EU-åsikt har minskat vid kontroll för kontrollvariablerna, vilket utläses från variabelns värde (från 1,792 till 1,580). Sambandet är dock fortfarande signifikant på 95-procentsskalan ($p < 0,000$), och det betyder att sambandet mellan en invandringskritisk attityd och en euroskeptisk attityd fortfarande existerar, trots att det har minskat. R^2 värdet har ökat från 0,112 till 0,150. Det innebär att kontrollvariablerna har en större förklaringskraft på en EU-åsikt än vad enbart en invandringsåsikt har.

Tillsammans (en invandringsåsikt och kontrollvariablerna) förklarar variabelerna 15 procent av variationen i en EU-åsikt. Den unika effekten av en invandringsåsikt på en EU-åsikt minskar med kvarstår i huvudsak, vilket gör att jag kan förklara att en del av det ursprungliga sambandet går *via* kontrollvariablerna. Resultatet kan förklaras av att ju mer en individ anser sig gynnas av en ökad globalisering, desto högre utbildning och högre inkomst har individen och individen anses även tillhöra den yngre generationen. Således kan teorierna om individfaktorerna i en globaliserad värld tydligare förstås när sambandet faktiskt (till stor del) påvisas bland danska medborgare. Sambandet kan även förklaras av den relativt normalfördelade svarsfördelningen i de centrala variabelerna. Det var inga extrema värden som skapade stora skevfördelningar och det kan förklara varför sambandet i Danmark påvisas starkare än i Sverige.

I modell 2a går det att utläsa att det råder ett samband mellan en invandringsåsikt och en EU-åsikt i Sverige. Ett svagare sådant än i Danmark men fortfarande signifikant. Effekten av att vara positiv till invandring (jämfört med att vara negativ) är 0,774. Eftersom en positiv invandringsåsikt har en positiv effekt på en EU-åsikt är det möjligt att tolka utfallet som så att en svensk medborgare som istället är negativ till invandring även är mer negativ till EU, eftersom jag jämför med referensgruppen. Det svaga resultatet för Sverige är oväntat och jag anser att det framställs märkligt. Jag återkopplar således till tabellerna (tabell 5.1–5.4) som redogör för svarsfördelningen för att klargöra vad som kan orsaka det svaga sambandet. I tabell 5.3–5.4 är det möjligt att utläsa att svaren onekligen är skevfördelade i Sverige och det kan förklara varför sambandet är så svagt, till skillnad från Danmarks resultat. I tabell 5.3 utläses exempelvis en stor skillnad i fördelningen eftersom enbart 1 procent har fördelats på ett skalsteg (skalsteg 10) och 31 procent har fördelats på ett annat skalsteg (skalsteg 6). I Danmark utläses från tabellerna 5.1 och 5.2 att fördelningen är jämnare än vad den är i Sverige och det förklarar en del av det faktum att resultaten är så skiljaktiga mellan länderna.

Exempelvis i den sista svars-kategorin i tabell 5.2 är fördelningen 12 procent och i den första svars-kategorin är fördelningen 10 procent. Därav är fördelningen inte lika skev som den är i Sverige och det förklarar delvis varför sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism är starkare bland danska medborgare.

I modell 2a visas det även att R^2 värdet är 0,015, vilket betyder att 1,5 procent av en invandringsåsiikt *förklarar* den totala variationen i en EU-åsiikt och det betyder att det finns ett linjärt samband mellan en invandringsåsiikt och en EU-åsiikt bland svenska medborgare. Dock är förklaringskraften av en invandringsåsiikt mycket liten i Sverige och bör därför beaktas kritiskt. Resultatet för Sverige är onekligen intressant att analysera eftersom det dels går emot det mönster som går att utläsa i Danmark vad gäller återkopplingen till teorin och dels eftersom svenskar tidigare har påvisat kritiska attityder både mot utomeuropeisk invandring och mot EU.

I modell 2b framgår det att invandringsåsiiktens effekt på en EU-åsiikt har minskat vid kontroll för kontrollvariablerna (från 0,774 till 0,682) i Sverige. En signifikans är dock möjlig att utläsa ($p < 0,000$), vilket betyder att sambandet fortfarande existerar trots att invandringsåsiiktens effekt samt sambandet i helhet har minskat. Även R^2 värdet påvisar en förändrad förklaringskraft vid kontroll för kontrollvariablerna. Värdet har ökat vid införandet av variablerna från 0,015 till 0,025. Det innebär att kontrollvariablerna, och i Sveriges fall enbart ”utbildning”, tillsammans med invandringsåsiikts-variabeln har en större förklaringskraft på en EU-åsiikt än vad enbart en invandringsåsiikt har. De individer som väljer att utbilda sig och skaffa sig en högt kvalificerad utbildning anses ofta integreras mer med samhället och den omvärld som individen befinner sig i, än de individer som inte utbildar sig i sådan stor utsträckning. En integrering med samhället kan således leda till att identifikationen med EU ökar och att attityden till en ökad integrering och en ökad utomeuropeisk invandring blir mer positiv. Således kan Sveriges resultat förstås och förklaras men det stärks inte lika mycket av teorin om individfaktorer och skapandet av uppdelningar i samhället som ett resultat av globaliseringsprocesser, som Danmarks resultat. Oklarheter kvarstår dock fortfarande eftersom Sveriges resultat inte ligger i linje med de teoretiska förväntningarna i och med att jag inte kan lita på någon annan effekt än ”utbildning” utifrån kontrollvariablerna. En möjlig förklaring till de olika utfallen i Danmark och Sverige kan vara att migrationspolitiken är skiljaktig i länderna, vilket kan generera i olika attityder bland medborgarna.

Slutsatsen jag kan dra från resultaten är alltså att sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism dels är tydligare i Danmark än i Sverige och dels att vikten av de individuella faktorerna på euroskepticism såsom graden av utbildning, inkomst och ålder är tydligare i Danmark. Alltså skiljer sig drivkrafterna och sambanden åt avseende euroskepticism mellan Danmark och Sverige. Med bakgrund av tidigare forskning finns det skäl att tro att den faktiska politiska kontexten i länderna påverkar medborgarnas attityder till den utomeuropeiska invandringen och till EU. Det finns även skäl att tro att svarsfördelningen för respektive variabel har påverkat sambandets styrka i Danmark och svaghet i Sverige.

6. Analys

6.1 Analys utifrån teoretiskt ramverk

Studiens syfte har varit att undersöka om det finns ett samband mellan en invandringskritisk åsikt och en euroskeptisk åsikt. Resultaten visar att det finns ett samband men resultaten visar även att det finns andra faktorer som driver fram en negativ attityd till EU. Det är dock möjligt att utläsa väsentliga skillnader mellan ländernas utfall, vilket i nedanstående text kommer diskuteras.

Det finns många teorier om vad som förklarar en negativ EU-åsikt. Det som tidigare forskning har enats om är att olika former av upplevda hot såsom ett ökat inflöde av utomeuropeisk invandring och en ökad integration skapar negativa åsikter gentemot EU. Även positioner i samhället kan driva fram en euroskeptisk åsikt, vilket främst grundas i teorin om globaliseringsprocessernas efterskalv där gynnande och missgynnande grupper framställs utifrån deras individuella faktorer som utbildning och inkomst exempelvis. Hassing Nielsen (2016) påpekar likt tidigare nämnda forskare att danska och svenska medborgare känner sig hotade av en utomeuropeisk invandring eftersom det skapar konkurrens på arbetsmarknaden samt att välfärden belastas, vilket i sin tur genererar i negativa attityder till EU och EU:s ökade enande. Resultaten i både Danmark och Sverige går i linje med Hassing Niensens (2016) teori eftersom det är möjligt att utläsa ett samband mellan en utomeuropeisk invandringskritisk åsikt och en euroskeptisk åsikt. Däremot skiljer sig resultaten något här och teorin stärks något mer av Danmarks utfall. Det är möjligt att urskilja eftersom det går att utläsa att effekten av en invandringskritisk åsikt tillsammans med en negativ EU-åsikt är

starkare i Danmark än vad den är i Sverige (Danmark: 1,792 och Sverige: 0,774). Teorin försvagas därför något utifrån det svenska resultatet. Trots att Raunios (2007) teorier är från år 2007 och datamaterialet är från 2014 kan ändå Raunios (2007) teorier stärkas av Danmarks resultat. Precis som Raunio (2007) tidigare har visat angående ländernas skilda migrationspolitik så kan resultaten förväntas gå i linje med hans forskning om att Danmark driver en mer restriktiv migrationspolitik än Sverige. Med bakgrund av mina resultat är det rimligt att anta att de utmaningar som EU har ställts inför har påverkat medborgarna på olika sätt. De danska medborgarna har påvisat en tydligare negativitet gentemot en utomeuropeisk invandring och gentemot EU och ett ökat enande inom unionen, än vad de svenska medborgarna har visat.

6.2 Individfaktorernas faktiska påverkan

Resultaten visar även att teorierna om individfaktorerna samt den sociokulturella dimensions ökade betydelse både stärks och försvagas utifrån mina resultat.

Enbart analysen i Danmark påvisar att individfaktorer har en signifikant effekt på en EU-åsikt och således minskar sambandet mellan invandringskritik och euroskepticism. I Sverige visas ett resultat som jag med bakgrund av tidigare forskning och teorier inte förutsåg. Teorin om att de individuella faktorerna driver fram en euroskeptisk åsikt hos individer får ett svagt stöd i min analys avseende analysen om Sverige. Effekten av vilket kön en individ har visade inget signifikant samband i någon av analyserna. Därför försvagas även Teney et al. (2013) analys om att det finns ett samband mellan kön och en specifik attityd till EU. Det kan bero på att kön påverkar vilken utbildning individerna har och kön kan även antas påverka graden av inkomst och de faktorerna förklarar i sin tur en specifik EU-åsikt. Förståelsen för utfallet i båda länderna ökar och även det låga stödet till Teney et al. (2013) teori om kopplingen mellan kön och åsikten till EU förstås i en annan kontext. Det verkar som att effekten av kön i sig inte har någon påverkan på EU utan det kan möjligtvis handla om att kön påverkar andra faktorer som i sin tur påverkar en specifik EU-attityd och det kan eventuellt förklara varför effekten av kön faller bort från analysen.

Något som är relevant att ta fasta på är hur resultaten kan skilja sig så mycket mellan länderna eftersom majoriteten av den tidigare forskningen och teorierna belyser likheterna i länderna men olikheterna vad gäller migrationspolitiken. Det förväntade resultatet var att det skulle gå att urskilja skillnader i sambanden mellan länderna men inte att den ena analysen (Sverige) skulle utesluta i princip alla kontrollvariabler. Resultaten för Danmarks medborgare närmar

sig teorin om att individfaktorer och globaliseringens effekter skapar grupperingar i samhället som i sin tur kan förklara varför individer agerar som de gör i invandringsfrågor och i EU-frågor. Sverige kan antas vara ett unikt fall eftersom resultatet frångår stora delar av de teorier som har blivit belysta. Det hade varit intressant att undersöka vad det beror på och hur de stora skillnaderna kan förklaras. Genom att exempelvis undersöka om det egentligen är kontrollvariablerna som driver fram en invandringskritisk åsikt och som i sin tur driver fram en euroskeptisk åsikt så hade resultatet troligtvis sett annorlunda ut i Sverige, men även i Danmark. Delar av resultatet kan som tidigare nämnt förklaras av att svarsfördelningen är mer normalfördelad i Danmark än vad den är i Sverige eftersom det således finns låga procentfördelningar så brister sambandets pålitlighet och det försvagas.

Vidare ställer sig McLaren (2007) å ena sidan och Kriesi et al. (2006) samt Teney et al. (2013) å andra sidan emot varandra när McLaren hävdar att det är nästintill omöjligt att definiera vilka grupper i samhället som är euroskeptiska. Hon menar att det går att utläsa drivkrafterna och vad som eventuellt påverkar en euroskeptisk åsikt men att peka ut grupperna i samhället är svårt. Hennes teori går således emot vad Kriesi et al. (2006) säger om individfaktorerna och globaliseringens efterföljande effekter. Kriesi et al. (2006) och Teney et al. (2013) hävdar att det går att urskilja grupper i samhället som är mer euroskeptiska än andra grundat på individuella faktorer som gör att det är möjligt att placera individer i olika fack. Resultaten av min forskning pekar dock mot alla nämnda teorier eftersom jag får så spridda utfall i Danmark och Sverige. Således är det möjligt att utifrån mina resultat se att Danmarks resultat stärks av bland andra Kriesi et al. (2006) samt Teney et al. (2013) teorier om individfaktorerna som förklaringar till euroskepticism. I Sverige å andra sidan utläses att McLarens (2007) teori stärks utifrån Sveriges resultat men försvagas utifrån Danmarks resultat eftersom det verkar svårare att lokalisera euroskeptiska individer i Sverige baserat på individuella faktorer, än i Danmark.

7. Slutsatser och slutdiskussion

7.1 Slutsatser

Genom min analys har jag haft möjlighet att ringa in en del av variationen som förklarar euroskepticism bland danska och svenska medborgare. Med variationen menar jag att jag har haft möjlighet att utläsa en del av en EU-åsikts olika förklaringsfaktorer. De resultat som min studie visar är emellertid inte tillräckliga eftersom jag inte har redogjort för alla tänkbara

förklaringsfaktorer till euroskepticism och därför argumenterar jag för att kommande forskning bör fokusera ytterligare på vad som korrelerar med en negativ åsikt till EU.

Utifrån ovanstående framställningar av resultaten är det möjligt konstatera att resultaten inte är övertygande men de är signifikanta, vilket gör att jag kan lita på resultaten men med en viss försiktighet. För att förtydliga analysens slutsatser väljer jag att återigen presentera mina frågeställningar och mitt förväntade resultat;

- *Vilket samband mellan euroskepticism och invandringskritik bland de inhemska medborgarna i Danmark och Sverige finns det?*

Det är rimligt att tolka resultaten som så att det finns ett samband mellan euroskepticism och invandringskritik bland de inhemska medborgarna i Danmark och Sverige men det bör också understrykas att resultaten inte blev så tydliga som var förväntat. I Danmark kan 11 procent av en invandringsåsikt förklara variationen i en EU-åsikt. Alltså fångas inte 89 procent av variationen upp av analysen i Danmark, vilket kan ses som en språngbräda till framtida forskning eftersom det med största sannolikhet finns ytterligare faktorer som förklarar euroskepticism. Utifrån resultatet kan jag därför inte med tillräcklig tillförlitlighet förklara exakt vilka faktorer som förklarar euroskepticism bland danska medborgare och det lämnar jag till framtida undersökningar. I Sverige är det endast 2 procent av en invandringsåsikt som förklarar variationen i en EU-åsikt. Alltså fångas inte 98 procent av variationen upp av analysen i Sverige. Det gör att jag ännu mindre kan förlita mig på resultatet, trots signifikansen. Utifrån Sveriges resultat är det relevant att ifrågasätta tidigare nämnda teorier eftersom resultatet frångår stora delar av forskningen. Varför går Sveriges resultat emot teorierna och vilka faktorer förklarar istället euroskepticism bland svenska medborgare? Det är frågor värda att analysera eftersom min undersökning inte i tillräckligt stor utsträckning kan relatera resultaten till tidigare nämnda teorier och forskning. Det är värt att återigen återkoppla till tidigare nämnda procenttabeller som belyser svarsfördelningen för variablerna. Eftersom Danmark har relativt normalfördelade variabler och Sverige tämligen snedvridna så förefaller det rimligt att dra slutsatsen att fördelningen är väsentlig dels på grund av pålitligheten men också för förståelsen av resultatet.

- *Kvarstår sambandet efter kontroll för de sociokulturella och ekonomiska individfaktorerna?*

Sambanden kvarstår i båda länderna men effekten och förklaringskraften av en invandringsåsikt på en EU-åsikt sjunker vid kontroll för kontrollvariablerna. Effekten av en

invandringsåsiikt på en EU-åsiikt har utifrån Danmarks resultat sjunkit från 1,792 till 1,580. I Sverige har effekten sjunkit från 0,774 till 0,682. Förklaringskraften har ökat från 11 procent till 15 procent i Danmark och från 2 procent till 3 procent i Sverige. Resultaten kan tolkas som ytterligare en bekräftelse på att invandringskritiska åsikter och euroskeptiska åsikter går hand i hand eftersom det fokala sambandet i huvudsak kvarstår.

- *Vilka skillnader finns det mellan länderna?*

Sambandet ser olika ut i länderna i den mening att effekterna och variablernas förklaringskraft skiljer sig men i det stora hela är det möjligt att se att det finns ett svagt men signifikant samband mellan invandringskritik och euroskepticism i båda länderna. Kontrollvariablerna i båda länderna har på något sätt visat en större förklaringskraft än vad enbart invandringsåsikten gjorde, vilket gör att sambandet har minskat vid kontroll för kontrollvariablerna i båda länderna. Men sambanden ser statistiskt olika ut med tanke på de ovannämnda skillnaderna. Det är återigen relevant att lyfta skillnaden i migrationspolitiken mellan länderna, vilket verkar ha en påverkan på hur medborgarna agerar i frågor om utomeuropeisk invandring och i frågor om EU och ett fortsatt enande. De skillnader som således finns mellan länderna, bortsett från de statistiska skillnaderna, är den skilda migrationspolitiken som kan antas förklara en del av det spridda resultatet. Ytterligare en skillnad mellan länderna är den varierande svarsfördelningen i de centrala variablerna, där Danmark har en mer normalfördelad svarsfördelning än vad Sverige har.

- *Jag förmodar att en restriktiv migrationspolitik, likt den i Danmark, även genererar i mer restriktiva medborgare på grund av politikens inflytande och därför förväntar jag mig att sambandet mellan euroskepticism och invandringskritik är starkare i Danmark än i Sverige. Jag förväntar mig även att det fokala sambandet i båda länderna minskar när jag kontrollerar för mina kontrollvariabler (utbildning, inkomst, ålder och kön) eftersom jag tror att kontrollvariablerna har en stor påverkan på euroskepticism, vilket jag baserar på tidigare forskning.*

Slutsatsen som här kan dras är att danska medborgare känner en större negativitet gentemot EU eftersom de anser att den utomeuropeiska invandringen har gått för långt, än vad de svenska medborgarna känner. Alltså finns det skäl att anta att Danmarks restriktiva migrationspolitik har gjort avtryck på medborgarna. EU:s arbete, tillsammans med medlemsländerna, för att hantera flyktingströmmarna, kan utifrån resultatet i Danmark anses bristfälligt. Det är här möjligt att återknyta till det vetenskapliga problemet som nämndes tidigare i uppsatsen, om den tvetydiga framställningen av vad som kan förklara ett samband

mellan euroskepticism och invandringskritik bland danska och svenska medborgare. Det är svårt att lokalisera vad som korrelerar med en euroskeptisk åsikt bland medborgarna och på grund av de belysta skillnaderna i resultaten försvåras processen om något ytterligare. Det är möjligt att utläsa faktorer som har ett signifikant samband på euroskepticism i båda länderna, vilket delvis har genererat i en klarhet gällande drivkrafterna till euroskepticism. Eftersom det är svårt att utläsa likheter i ländernas statistiska samband kvarstår dock en tvetydig framställning om euroskepticism bland medborgarna. Resultaten pekar på att sambandet påverkas av individfaktorer men att invandringskritikens effekt kvarstår och utan att helt fastställa att det är skillnaderna i migrationspolitiken som ligger bakom resultatet är det mycket som pekar på det.

7.2 Slutdiskussion

EU har tagit emot fler flyktingar än någonsin de senaste åren. Unionen har måhända hämtat sig något från de värsta konsekvenserna men ännu lever EU i kölvattnet av flyktingsituationen och konflikten i Syrien pågår än. Således hade det varit intressant att genomföra en liknande studie med variabler och datamaterial från exempelvis år 2016 istället för år 2014 som datamaterialet är daterat till i den här studien. På så sätt är det möjligt att undersöka närmare hur slagkraftiga migrationsflödenas påverkan är på medborgarna och hur det har påverkat medborgarnas attityder till invandring och i förlängningen till EU. Med avstamp i mina resultat, tidigare forskning och EU:s omnämnda utmaningar hade det även varit intressant att jämföra den inomeuropeiska och utomeuropeiska invandringen för att ha möjlighet att delvis fastställa att det är just den utomeuropeiska invandringen som tenderar att ha en övervägande negativ effekt på medborgarna.

Framtida studier bör även omfatta ett bredare geografiskt fokus, eftersom tidigare och rådande samhällskonflikter såsom flyktingkrisen till följd av konflikten i Syrien, inte enkom är ett västeuropeiskt fenomen och inte mindre enkom ett skandinaviskt fenomen. I motsats till polariseringen av politiska partier som oftast ges mest uppmärksamhet inom vetenskaplig forskning, går den här studien ut på att undersöka individers euroskeptiska attityder, kanske till följd av politiska partier och kontexter men kanske också till följd av de omvälvande händelserna i EU och Europa. För att ha möjlighet att tala om en uppdelning mellan medborgare och mellan olika länder som orsakas av globalisering och en ökad utomeuropeisk invandring behövs mer forskning om själva uppdelningen och om öppnandet och stängandet av de nationella gränserna.

Därmed kan variabler som ”nationell tillhörighet”, ”invandrares påverkan på den nationella ekonomin” eller ”invandrares påverkan på den nationella arbetsmarknaden” föras in i studier likt min. Det hade troligtvis påvisat om det är så att teorierna som sådana stämmer eftersom det hade varit möjligt att utläsa om medborgarna anser att olika typer av invandring är en belastning för välfärdsstaten. Trots att jag inte kontrollerar för ovanstående i min studie så anser jag att sådana förklaringsfaktorer eventuellt skulle kunna påvisa om det finns ett missvisande samband mellan invandringskritiska attityder och euroskeptiska attityder. Jag har, på grund av given tidsram, istället valt att fokusera på konkreta teorier om euroskepticism.

Euroskepticism beskrivs som en ”paraply-term” eftersom det ofta är svårt att fastslå vad det är som främst driver fram en euroskeptisk åsikt bland medborgare i Europa. Jag har genom min undersökning försökt ta fram ett antal förklaringsfaktorer som förtydligar sambandet till euroskepticism bland danska och svenska medborgare, vilket kan göra att min analys kan ses som en språngbräda till framtida forskning.

Ett medborgarnas Europa kan vara svårt att uppnå när EU ställs inför nya utmaningar och när euroskepticismen breder ut sig. Med min studie som redskap kommer förhoppningsvis variationen i en EU-åsikt kunna förklaras i större utsträckning, inte bara inom två nordiska länder.

Referenslista

Archer, Clive (2007) ”Euro-scepticism in the Nordic region”. *Journal of European Integration*, 22. 87-114.

Doi: 10.1080/07036330008429080

Bakker, Bert, N & De Vreese, Claes, H., (2015) ”Personality and European Union attitudes: Relationships across European Union attitude dimensions”. *European Union Politics*, 17(1), 25–45.

Doi: 10.1177/1465116515595885

Berg, Linda & Spehar, Andrea (2011) ”Migration och migrationspolitik i Europa”, i L. Berg & A. Spehar (Red.) *EU och välfärdens Europa: Familj – arbetsmarknad – migration* (s. 203–255). Malmö: Liber.

Berglund, Tomas & Björk, Sofia (2012) *Grundläggande kvantitativ analys-Föreläsningsmanus*. Göteborg: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap vid Göteborgs Universitet.

Boomgarden, Hajo, G & De Vreese, Claes, H., (2005) ”Projecting EU Referendums, Fear of Immigration and Support for European Integration”. *European Union Politics*, 6(1), 59-82.

Doi: 10.1177/1465116505049608

Boomgarden, Hajo, G., De Vreese, Claes, H., Elenbaas., Matthijs, Schuck & Andreas, R., T., (2011) ”Mapping EU attitudes: Conceptual and empirical dimensions and EU support”. *European Union Politics*, 12(2), 241–266

Doi: 10.1177/1465116510395411

Borevi, Karin & Myrberg, Gunnar. (2010) *Välfärdsstaten och de nyanlända: En flyktingplaceringspolitisk probleminventering*. Malmö: Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare (MIM)

Carrera, Sergio., Blockmans, Steven., Gros, Daniel & Guild, Elspeth (2015). “The EU’s Response to the Refugee Crisis Taking Stock and Setting Policy Priorities”. *Centre for European Policy Studies*, 20(16), 1-22.

Esaiasson, Peter., Giljam, Mikael., Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (2017)
Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad. 5 uppl. Stockholm:
Norstedts juridik.

ESS7. (2014). European Social Survey: ESS7- 2014 Data Download. Hämtad online 2017-11-29, från: <http://www.europeansocialsurvey.org/data/country.html?c=denmark>

ESS7. (2014). European Social Survey: ESS7- 2014 Data Download. Hämtad online 2017-11-29, från: <http://www.europeansocialsurvey.org/data/country.html?c=sweden>

Eurobarometern 2014. *Två år kvar till EU-valet 2019*. Eurobarometern vid Europaparlamentet.

Tillgänglig:

http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2017/2019ee/two_years_until_ee2019_synt_hesis_sv.pdf

Eurostat 2016. *Final decisions on asylum applications*.

Tillgänglig: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/asylum-and-managed-migration/data/main-tables>

Grimen, Harald & Nils, Gilje (2014) ”*Samhällsvetenskapernas förutsättningar*”. Finland: Bookwell AB.

Hooghe, Liesbet & Marks, Gary (2007) ”Sources of Euroscepticism”. *Acta politica*, 42, 119-127.

Doi: 10.1057/palgrave.ap.5500192

Holmberg, Sören & Oscarsson, Henrik (2004) ”Väljare. Svenskt väljarbeteende under 50 år”. *Norstedts Tryckeri, Stockholm, 1:1*, 10-328.

Ilieva, Polya & Wilson, Thomas, M., (2011) ”Euroscepticism and Europeanisation at a Margain of Europe”. *Anthropological Journal of European Cultures*, 20(2), 87-113.

Doi: 10.3167/ajec.2011.200205

Kriesi, Hanspeter., Grande, Edgar., Lachat, Romain., Dolezal, Martin., Bornschier, Simon & Frey, Timotheos. (2006) "Globalization and the transformation of the national political space: Six European countries compared". *European Journal of Political Research*, 45, 921-965.
Doi: 10.1111/j.1475-6765.2006.00644.x

McLaren, Lauren (2007) "Explaining Mass-Level Euroscepticism: Identity, Interests, and Institutional Distrust". *Acta Politica*, 42, 233-251.
Doi: 10.1057/palgrave.ap.5500191

Nielsen, Julie-Hassing (2016) "Personality and Euroscepticism: The Impact of Personality on Attitudes Towards the EU". *Journal of Common Market Studies*, 54(5), 1175-1198.
Doi: 10.1111/jcms.12381

Raunio, Tapio. (2007) "Softening but Persistent: Euroscepticism in the Nordic EU Countries". *Acta politica*, 42, 191-210.
Doi: 10.1057/palgrave.ap.5500183

Salazar, Noel B & Schiller, Glick-Nina (2013) "Regimes of Mobility Across the Globe" *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 39:2, 183-200.
Doi: 10.1080/1369183X.2013.723253

SPSS-akuten (2010) Guide: *Regressionsanalys med dummyvariabler*. Hämtad 2017-11-07 från: <https://spssakuten.com/2010/05/11/guide-regressionsanalys-med-dummyvariabler/>

Teney, Céline., De Wilde, Pieter., Lacewell & Onawa-Promise (2013) "Winners and losers of globalization in Europe: attitudes and ideologies". *European Political Science Review*, 6(4), 575-595.
Doi: 10.1017/S1755773913000246

Van der brug, Wouter & Van, Spanje, Joost (2009) "Immigration, Europe and the "new" cultural dimension". *European Journal of Political Research*, 48, 309-334.
Doi: 10.1111/j.1475-6765.2009.00841.x